

Отримано: 27 листопада 2018 р.

Прорецензовано: 20 грудня 2018 р.

Прийнято до друку: 21 грудня 2018 р.

e-mail: 26garmash@gmail.com

DOI: 10.25264/2519-2558-2018-4(72)-11-14

Гармаш О. Л. Флуктуаційні явища в сучасних англомовних лінгво-ментальних структурах. Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острог: Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 4(72), грудень. С. 11–14.

УДК 811.111'366

Гармаш Олена Леонідівна,

доктор філологічних наук, доцент Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького м. Мелітополь

**ФЛУКТУАЦІЙНІ ЯВИЩА
В СУЧАСНИХ АНГЛОМОВНИХ ЛІНГВО-МЕНТАЛЬНИХ СТРУКТУРАХ**

Стаття присвячена розгляду явищ флуктуації, що актуалізуються як на рівні конститuentів (лінгво-ментальних одиниць), так і на рівні механізмів (метаконітивних моделей). У роботі явище флуктуації детально розглядається на рівні таких англо-мовних концептуальних структур як морфологізовані метаконцепти та лексикалізовані концепти. Також увагу зосереджено на лінгвокогнітивному дослідженні процесів нестандартних трансформацій телескопізмів й абрєвіатур та їх подальшої реалізації у процесах концептуальної деривації, за дії якої утворюються похідні.

Авторська теорія моделювання телескопічних інновацій дає можливість дослідження рідкісних випадків деривації полікомпонентного характеру. В роботі розкривається думка про те, що принципи організації концептосистеми англійської мови перебувають у стані перманентної секвенції з умовами розвитку англомовного суспільства. Значною мірою саме дивергентність антропоцентричних процесів корелює особливості розвитку концептосистеми англійської мови, що змінюються в калейдоскопі часопросторових картин. Наведені в статті інноваційні моделі вказують, що внутрішньосистемні флуктуаційні явища абсолютно не знижують показник урівноваженості лінгво-ментального простору. Навпаки, за їх допомогою відбувається перерозподіл складових у межах структури системи та досягається здатність до її реорганізації. У ролі ілюстративного матеріалу теоретичних викладок даної роботи подаються англомовні інновації.

Ключові слова: флуктуація, неологізм, синхронізація, лексикалізований концепт, морфологізований метаконцепт, лінгво-ментальне середовище, телескопія, абрєвіація.

Olena Garmash,

doctor of philological sciences, associate professor Ministry of education and science of Ukraine Bohdan Khmelnytsky Melitopol state pedagogical university

THE PHENOMENA OF FLUCTUATION IN MODERN ENGLISH LINGVO-MENTAL STRUCTURES

The theme of the article is linked with the phenomena of fluctuations, actualized both at the level of constituents (lingvo-mental units), and at the level of mechanisms (metacognitive models). In the work, the phenomenon of fluctuations is considered in detail at the level of such English-language conceptual structures as morphological metaconcepts and lexical concepts. Also the research deals with the lingvo-cognitive study of the processes of non-standard transformations of blendings and abbreviations and their further implementation in the processes of conceptual derivation, which determines creation of derivatives.

Under the author's theory of modeling of blended innovations makes it possible to study the rare cases of polycomponent nature of blending. The paper reveals the idea that the principles of organizing of English conceptosystem are in a state of permanent sequencing with the conditions of development of the English-speaking society. To a large extent, the very divergence of anthropocentric processes correlates the peculiarities of the development of the conceptual system of the English language, which change in the kaleidoscope of chronotopic pictures. The innovative models presented in this article indicate that intra-system fluctuation phenomena absolutely do not reduce the balance of the lingvo-mental setting. On the contrary, with their help, there is a redistribution of components within the structure of the system and is achieving the ability to its reorganization. English lexical innovations are presented in the role of illustrative material of theoretical definitions of this work.

Key words: fluctuation, neologism, synchronization, lexical concept, morphological metaconcept, lingvo-mental setting, blending, abbreviation.

У сучасному інформаційному світі все більше уваги приділяється дослідженню процесів здобуття, переробки та зберігання знання. Наразі когнітивна лінгвістика намагається подати та дослідити загальний мовний фонд у всій його когнітивній повноті, що, у свою чергу, передбачає врахування моделей здобуття мовного знання, рецепції та продукування [8, с. 40]. Крім того, домінування у сучасному мовознавстві антропоцентричного підходу зумовлює вивчення мови у тісній взаємодії з навколишньою дійсністю, а «людина постає точкою відліку в процесі аналізу тих чи інших явищ, визначаючи його перспективи та остаточні цілі» [5, с. 212]. У світлі інноваційних лінгвістичних теорій мову розглядають як «засіб накопичення знань про культуру нації та цивілізації вцілому» [6, с. 7].

Постійний кількісний розвиток концептосистеми англійської мови, яка є складовою лінгво-ментального простору, призводить з часом до якісних змін, що підтверджується законом розвитку складних систем фрактально-синергетичного типу. При цьому, під синергетичною системою розуміється «відкрита, динамічна, адаптивна система, що самоорганізується та складається з великої кількості складноорганізованих коеволюціонуючих у різному темпі підсистем, що керуються певними параметрами порядку [4, с. 25]. Зміни стосуються не тільки і не стільки самого факту продукування нового слова як абсолютно нового знаку (за формою та за змістом). Постійний рух складових системи, стосується змінюваності певних складових самого концепту. Так, ми можемо спостерігати зміну форми вербальної експлікації поняття, зміни семантичного спектру концепта, візуального образу концепта, встановлення нових зв'язків у концептосистемі, тощо.

Абсолютно всі зміни у взаємозв'язках, що існують між складовими концептосистеми та в упорядкуванні складових кластерного мікрокосму концепта, зумовлені дією категоризації (універсальної ментальної особливості людини). При чому категоризація постає перед нами в двох екзистенційних різновидах – категоризація / перекатегоризація, відповідно до пер-

винності або вторинності встановлюваного зв'язку. Перманентність процесів категоризації та перекатегоризації не можна перебільшити, оскільки мозок людини працює навіть у години відпочинку. Свідченням цьому постають наші сновидіння, в яких змішуються складові свідомого та підсвідомого, ментального та ноументального. Тобто, «такі зміни відбуваються в людській свідомості постійно, навіть у години відпочинку, коли людина відходить від світу реальності і поринає в світ інтер-реальності, – тобто в самого себе, як у дзеркало Всесвіту» [2, с. 24]. Таким чином категоризація та перекатегоризація забезпечують постійну синхронізацію лінгво-ментального простору людини, що реалізуються через постійні явища флуктуації.

Традиційно явища флуктуації, що виникають у системі, в нашому випадку в системі лінгво-ментального середовища, характеризуються як неочікувані відхилення від норми, які своїм виникненням первинно порушують сталість системи, а згодом, набуваючи повторюваності, самі стають її усталеними складовими, тобто вторинно вносять нове розуміння порядку. Проте статус упорядкованості може відтворюватись фрагментарно, тобто не всі паттерни системи й не в той самий час досягають оновленого рівня системної динаміки. Як правило це відбувається досить поступово і залежить безпосередньо від актуальності певного явища, факту, зв'язку. Тобто флуктуаційні явища і є тими самими точками відліку у процесі розвитку лінгво-ментального середовища. Такого роду переоформлення відбуваються навіть у досить типових фрактальних утвореннях через що математики іменують їх «нерегулярними фракталами».

Нерегулярні фрактали представляють собою цілком природні утворення і значно (у плані динаміки) відрізняються від регулярних фракталів, що були, так би мовити штучно винайдені людьми, як от трикутник Серпінського, сніжинка Коха. Нерегулярні фрактали демонструють природній динамічний розвиток (як от ріст дерева), у той час як рух регулярних фракталів зумовлено сталою математичною формулою і відбувається він лише у ноументальному середовищі, тобто у сфері людського знання.

Стосовно ж системи лінгво-ментального середовища можна відмітити той факт, що вона поєднує у своєму просторі ознаки не тільки і не стільки регулярних, як нерегулярних фракталів, що й визначає її унікальність. З одного боку, така система являє собою результат довготривалої антропої діяльності, а з іншого – середовищем її функціонування є мозок людини – істоти біологічної, яка є частиною всієї природи і розвивається за фундаментальними законами та алгоритмами природи. У цьому ж зв'язку зазначимо, що необхідність зберігання набутого людиною досвіду зумовлює творення різномірних ментальних одиниць. Так, результати осмислення світу фіксуються не тільки на «когнітивному рівні (як правило за допомогою лексикалізованих концептів), а й на метакогнітивному рівні (за допомогою морфологізованих метаконцептів)» [3, с. 105].

Сталість структури лінгво-ментального простору сучасної англійської мови підтримується за рахунок перманентної дії процесів синхронізації, тобто категоризації та перекатегоризації її безпосередніх компонентів. Як правило, випадки перекатегоризації можуть трактуватись як явища флуктуації, оскільки вносять нове розуміння порядку взаємодії між компонентами самої ментальної структури, або між власне ментальними структурами. Отже, «синхронізація як прояв генетично закладеного принципу збалансованості ментальної енергії, є механізмом, виявленого філософією загального закону переходу випадковості в закономірність» [2, с. 24].

Наочним прикладом переходу певної випадковості, тобто флуктуації, у закономірність можуть послугувати явища лексикалізації морфологізованих метаконцептів, морфологізації лексикалізованих концептів, телескопія, перефразологізація, тощо. Слід зазначити, що лексикалізація морфологізованих метаконцептів являє собою ментальний механізм утворення лексикалізованих концептів на базі морфологізованих метаконцептів, що знаменує утворення на базі вихідної ментальної одиниці біфункціонального концепту, у складі якого реалізується новий функціональний варіант.

Синхронізація метакогнітивного рівня лінгво-ментального англомовного середовища зумовлюється, насамперед змінами, що відбуваються на когнітивному рівні. Це пояснюється дією аналогії. Утворені за аналогією окремі мовні одиниці спричиняють ментальну обробку та узагальнення з подальшим виведенням принципу, тобто моделі. Так, цілком природно, що мовні інновації у своїй більшості утворюються на базі нашого попереднього лінгвального досвіду.

Моделі концептуальної деривації, які відносяться до метакогнітивних моделей, так само піддаються процесам синхронізації інформації. Інноваційні процеси творення англомовних одиниць номінацій у плані розширення модельного фонду, експлікують випадки флуктуаційного характеру, які актуалізуються не тільки кількісними, а й якісними змінами на рівні антропоного метазнання (творення інноваційних метакогнітивних моделей). У зв'язку з цим слід наголосити, що динамічне поповнення як метакогнітивного рівня лінгво-ментального середовища, так і концептосистеми англійської мови, зумовлюють й певні зміни у когнітивному потенціалі носіїв цієї мови. Отже, саме флуктуаційні явища покликані підтримувати єдиний алгоритм існування цілісної системи, якою і виступає концептосистема англійської мови. Синергетичне узгодження її складових інтрасистем реалізується відповідно індивідуальних ритмів функціонування складових.

Як ми вже зазначали у власних дослідженнях, «новий за способом вираження мовний матеріал, який, між іншим, активно залучає до свого середовища графічні засоби передачі інформації, певним чином синхронізує антропо ментальні потенції до подальшого лінгво-ментального відтворення нетипових механізмів утворення або перетворення одиниць англомовного спілкування з метою досягнення ефекту експресивності» [2, с. 25]. Здатністю продукувати найбільш експресивні мовні одиниці відзначається метакогнітивна модель телескопічної деривації.

Отже, крім типових випадків телескопічної деривації, можна помітити і нетипові (флуктуаційні) випадки творення такого роду інновації. Так, наприклад, базою для утворення телескопічних інновацій інколи стають словосполучення. У таких випадках процес дії телескопічних метакогнітивних моделей корелюється процесами концептуальної фрагментації. Отже, *концептуальна фрагментація* – ментальний процес виділення фрагментів вербального контенту концептів, які надалі включаються в процеси концептуальної деривації. Саме таким чином в англійській мові з'явилась одиниця *aireoke* (*air guitar + karaoke*).

There is no air guitar school (though there is an annual training camp prior to the world championship in Finland) and no secret formula, but I have established a monthly Aireoke night, which recently moved to Trash Bar in Williamsburg, Brooklyn. (The New York Times, July 10, 2005)

Можна помітити, що у сучасній англійській мові функціонує і його форматичний варіант *air-eoke*.

In recent years, the air guitar has become a cult phenomenon, sparking air-eoke tournaments in cities across the nation. (The Christian Science Monitor, June 30, 2006)

Більш широка інтеграція інформаційних складових вихідних одиниць відбувається у випадку творення концептуальної похідної телескопної моделі на базі трьох вихідних компонентів. Прикладом цього явища може послугувати неологізм *turducken*, в якій поєднуються елементи таких складових, як: *turkey, duck, and chicken*.

A Turducken is a dish consisting of a partially de-boned turkey stuffed with a de-boned duck, which itself is stuffed with a small de-boned chicken. The name is a portmanteau of those ingredients: turkey, duck, and chicken. (The New York Times, November, 2007).

Подекуди в англомовному контексті засобів масмедіа можна спостерігати функціонування графічного варіанта цієї інновації. Якщо у першому випадку вона була представлена моделлю X1Y2ZW2 (де W2 позначає кінцевий елемент третьої складової лексичної одиниці), то в іншому – така ж сама за семантикою інновація-бленд – *chuckey* представлена, так би мовити, «реверсійною» моделлю W1Y2X2. Запропонований нами у попередніх дослідженнях [1] модельний спектр метакогнітивної моделі телескопії, ґрунтується не лише на понятті «порядковості», але й уможливує максимально антропометричне відтворення категорії «членованості/цілісності» вихідних лінгво-ментальних засобів. У наведених моделях XX – повна лінгво-ментальна одиниця (перша складова), YY – повна лінгво-ментальна одиниця (друга складова), Y1, (Y2), X1, (X2) – член-компонент лінгво-ментальної одиниці, Z – спільний для обох доданків компонент, що заглологізується.

Some recipes call for the turkey to be stuffed with a chicken which is then stuffed with a duckling. It is also called a chuckey. (The New York Times, November 21, 2007)

Флуктуаційним випадком деривації за телескопічними моделями, можна вважати й довільну міграцію попередньо виділеного елемента у структуру лексеми-компонента, заміщуючи при цьому його власний складовий сегмент, що можна позначити моделлю X1Y1X2. Саме таким чином утворилась лінгво-ментальна інновація *autopathography* (*autobiography* + *pathology*).

«Oddest of all, perhaps, is that Newman has chosen to tell her story not in the form of a mawkish movie of the week or an angry «autopathography» displayed at Borders, but as an unsentimental solo show». (Los Angeles Times, Feb. 20, 2003)

Систематичний метакогнітивний зв'язок між телескопічними моделями та іншими моделями деривації лінгво-ментальних одиниць підтверджується, насамперед, можливістю отриманих дериватів залучатися у подальші процеси конструювання концептів. Так, телескопічна інновація *glamping* (*glamor* + *camping*) була включена в мережу конверсійної деривації, що призвело до виникнення неологічної одиниці *glamper*.

Open from May through September, this Canadian resort is a top destination for «glamping,» or glamour camping. (Chicago Sun-Times, September 19, 2007)

The camping butler's job, from what I can tell, is to cater to the every need of his assigned glampers – anything from turning down the beds at night to driving a herd of elk through the campsite for up-close digital photo opportunities. (Seattle Times, September 11, 2007)

Наведений ілюстративний матеріал свідчить про те, що спектр телескопічних моделей, так само як і інших метакогнітивних моделей, також репрезентується ядерно-периферійною, тобто радіальною структурованістю. Так, в її межах метакогнітивні моделі творення нових лексикалізованих концептів представлені у вигляді структурно-диференційованих кластерів ядерно-периферійного порядку. При цьому периферія є таким ареалом, який забезпечує виникнення нових фрактальнодетермінованих паттернів за рахунок флуктуаційних випадків утворення лінгво-ментальних одиниць. Інновації, що виникають на різних, але водночас взаємопов'язаних рівнях лінгво-ментального середовища (когнітивному, метакогнітивному, вербальному), свідчать про розвиток свідомості як кожної окремої людини, так і свідомості загальнонаціонального формату.

Так, насамперед, у межах периферії знаходяться малопродуктивні моделі. Проте їх внутрішня локалізація (у плані віддаленості або наближеності до ядра) є суто індивідуальною і може варіювати в залежності від процесів їх актуалізації/деактуалізації. Центральні позиції займають моделі, що відзначаються значною дериваційною активністю.

Крім того, можна відзначити й не зовсім типові випадки морфологізації скорочень та фрагментів скорочень лексико-синтаксичних конструкцій. Вони можуть вважатися флуктуаційними, тобто такими, що не відповідають звичайним (усталеним) ментальним механізмам утворення одиниць даного типу.

Широко відомою, як у межах англомовних країн, так і далеко за їх межами, є мовна одиниця *yuppie* та її афіксальна похідна *yuppism*. Так описує ці реалії автор статті, політичний коментатор Віктор Дейвіс Хенсон: *«For the yuppie male a well-paying job in law, finance, academia, or consulting in a cultural hub, hip fashion, cool appearance, studied poise, elite education, proper recreation and fitness, and general proximity to liberal-thinking elites, especially of the more rarefied sort in the arts, are the mark of a real man»* [7].

Саме складноскороченій лінгво-ментальній одиниці *yuppie* завдячує своєю появою та функціонуванням морфологізований метаконцепт *-yuppie*. Не можна оминати той факт, що сама структура слова *yuppie*, що в когнітивному плані досить легко розкладається на складові (*young urban professional person* + суфікс *-ie*), послугувала прототипом для подальшого моделювання за аналогією. Розглянемо це докладніше.

Так, на першому етапі відбулось виникнення одиниці *yuppie* за допомогою комбінування механізмів функціональної та форматичної варіативної деривації. Форматична варіативна деривація спостерігається у компресії вербальної форми вираження смислу за допомогою одночасної абревіації та афіксації, а функціональна варіативна деривація репрезентована переходом «блоку інформації» з вербо-синтаксичної ланки концептосистеми англійської мови до вербо-лексичної, у зв'язку з набуттям новою формою характерних функціональних ознак лексикалізованих концептів.

На другому етапі відбулась її повна лексикалізація, що передбачає обов'язкове виключення етапу дешифрування концепту на етапі довербальної комбінації смислів. Тобто, ця інновація почала сприйматись носіями мови як єдина цілісна одиниця номінації, що є носієм власного змісту, а не передає описовим способом сукупність смислів її вихідної одиниці за синтаксичним принципом. Отже, відбулось утворення лексикалізованого концепту.

Причому, під лексикалізованим концептом можна розуміти не тільки такий лінгво-ментальний конститuent, який передає свій зміст вербальними засобами лексичного характеру, але й такий, що утворився за допомогою процесів концепту-

альної деривації, і, являючи собою похідну синтаксичного рівня мовної системи з одного боку, та комплексний концепт з іншого боку, завдяки процесам лексикалізації поповнив ланку лінгво-ментальних одиниць лексичного рівня. Між іншим, зростання актуалізації процесів лексикалізації синтаксичних сполук підкреслює дію процесів економії зусиль.

На третьому етапі, виступаючи в ролі лексикалізованого концепту, неологізм *yuppie* включається у процеси подальшої концептуальної деривації. Це призводить до виникнення серії аналогічних похідних, так званих «яппізмів»: *buppie*, *luppie*, *chuppie*, при чому, як видно з наведених прикладів, такі похідні не порушують «аббревіатурного устрою», започаткованого одиницею *yuppie*, яка виступила в ролі прототипу.

У результаті серійності деривації такого типу похідних, елемент *-uppie* набуває константного характеру. Така константність виражається в тому, що він надходить до афіксального ареалу середовища метакогнітивного рівня, де функціонують структури про афіксальне оформлення знання. Результатом таких процесів є утворення нових лінгво-ментальних конститутентів, тобто концептуальна деривація за афіксальною моделлю. При цьому сам елемент, у когнітивному плані, функціонує у вигляді одиниці, що легко приєднується.

Саме набуття такої функціональної характеристики, його нова когнітивна специфіка як складової середовища морфологізованих метаконцептів, дозволяє на вербальному рівні віднести такий елемент до складу афіксальних. Проте, слід особливо підкреслити, що елемент *-uppie* має обмежену функціональну активність, а саме, він може брати участь тільки у процесах афіксоскопійної деривації, за якою відбувається об'єднання афіксу та осколку лексичної одиниці.

Наведені нижче приклади знов демонструють поодинокі відхилення від загальної тенденції до збереження повної форми афіксального елемента *-uppie*. Так, наприклад, одиниці *yuppie* (*young arctic professional*), *yeppie* (*Young Experimenting Perfection Seekers*), *yeepie* (*youthful energetic elderly person*), *zippie* (*Zen-Inspired Professional Pagans*) – утворені за допомогою аналогічної акронімізації, що представляє собою метакогнітивний механізм творення нового форматичного варіанта вихідної лінгво-ментальної структури за аналогією до певного функціонуючого акроніма, що функціонально характеризується ініціальною компресією складових та їх лексикалізацією.

Слід зазначити, що наряду з виникненням інновацій «*yuppie*» відбулося синхронне виникнення подібної до неї одиниці «*yumpie*» (*Young Upwardly Mobile Professional*). Згодом, маючи незначні семантичні розбіжності й фактично номінуючи одну і ту ж саму реалію, відбулося «зрощення» цих лінгво-ментальних одиниць, і наразі можна спостерігати співіснування двох форматичних варіантів у середовищі єдиного лексикалізованого концепту.

Проте, форматичний варіант *yuppie* завдяки більш ергономічній фонетичній конструкції виступив у ролі прототипу в аналогічній акронімізації. Так само і його концептуальна похідна – морфологізований метаконцепт *-uppie* взяв участь в утворенні численних похідних: *buppie*, *chuppie*, *juppie*, *suppie*, *luppie*, *guppie*, *huppie*, *ruppie*, *nuppie*, *zuppie* та ін. На його тлі афіксальний елемент *-umpie*, виділений із структури форматичного варіанта «*yumpie*», визначається незначною активністю щодо продукування афіксальних похідних. Так, за його участю були утворені мовні одиниці *rumpie* та *dumpie*. А отже, морфологізований метаконцепт наразі представлений у двох форматичних варіантах: *-uppie* та *-umpie*, що також є флукутацією.

На нашу думку, нетипові (флукутаційні) випадки деривації провокують розширення механістичного арсеналу метакогнітивного рівня лінгво-ментального середовища. Це відбувається за рахунок виникнення нових когнітивних моделей лінгвального аранжування знання, а отже й розвитку когнітивної здатності носіїв мови, оскільки новий за своїм «оформленням» мовний матеріал спонукає людей до мовного відтворення нестандартних, цікавих механізмів утворення або перетворення мовних одиниць з метою досягнення ефекту експресивності комунікації.

Отже, значна частина нестандартних (флукутаційних) випадків утворення лінгво-ментальних складових зумовлюють якісний формат змін на метакогнітивному рівні лінгво-ментального середовища, що репрезентується появою нових метакогнітивних моделей, у тому числі і інноваційних метакогнітивних моделей концептуальної деривації.

Тим самим, можна зробити висновок про те, що принципи організації концептосистеми англійської мови перебувають у стані перманентної секвенції з умовами розвитку англomовного суспільства. Значною мірою саме дивергентність антропоцентричних процесів корелює особливості розвитку концептосистеми англійської мови, що змінюються в калейдоскопі часопросторових картин. Щодо явища рівноваги концептосистеми англійської мови, слід підкреслити, що внутрішньосистемні флукутаційні явища абсолютно не знижують показник її урівноваженості. Навпаки, за їх допомогою відбувається перерозподіл складових у межах структури та системологічно досягається здатність до реорганізації.

Як свідчать результати наших попередніх досліджень, визначення динамічного характеру системи англomовного лінгво-ментального середовища має здійснюватися на тлі основних положень синергетики, оскільки в центрі її уваги знаходиться саме складність самоорганізації систем.

Література:

1. Гармаш О.Л. Англomовні морфологізовані метаконцепти в процесах концептуальної деривації (на матеріалі мовних інновацій кінця ХХ – початку ХХІ ст.): дис. ... док. філол. наук: 10.02.04, ЗНУ, 2017 525 с.
2. Гармаш О. Л. Структурованість та синхронізація вербалізованої складової англomовного інформаційного середовища [Текст]. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»: збірник наукових праць / укладачі: І. В. Ковальчук, Л. М. Коцюк, С. В. Новоселецька. Острог: Вид-во Нац-го університету «Острозька академія», 2015. Вип. 58. С. 23–26.*
3. Гармаш О.Л. Семантична складова мережи англomовних концептуальних структур [Текст]. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія». Острог: Вид-во НаУОА, 2018. Вип. 1(69), ч. 1, березень. С. 104–106.*
4. Домброван Т. И., Еникеева С. М., Пихтовникова Л. С., Приходько А. Н., Семенец Е. А., Силантьева В. И., Фоменко Е. Г., Коринь С. Н., Гончарук О. Н., Яремчук И. М., Судья А. Н., Пильгуй Н. Н., Богатырева Е. В., Чередниченко В. П., Залужная М. В., Анастасьева О. А. История английского языка как объект исследования в диахронической лингвосинергетике: [монография] / под общ. ред. проф. Л. С. Пихтовниковой. Харьков: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2015. 340 с.
5. Кубрякова Е.С. Эволюция лингвистических идей во второй половине ХХ века (опыт парадигматического анализа) [Текст]. *Язык и наука конца 20 века.* Москва, 1995. С. 144–238.
6. Маслова В. А. Лингвокультурология: учеб. пособие. Москва: Академия, 2001. 208 с.
7. Hanson V. D. «Obama: Fighting the Yuppie Factor». *National Review*, August 13, 2010.
8. Schwarz M. Einführung in die kognitive Linguistik. Tübingen: Francke, 1992. 173 s.